

Tudományos szövegalkotás

7. A plágium fogalma. Kiselőadás és prezentáció.
Szóhasználat, stílus (és forráskritika). Kötőjelek és mozgószabály.

2022. 07. 14.

Biró Tamás, OR-ZSE

Idegen szavak ragozása: kötőjellel vagy kötőjel nélkül? Az utolsó betűtől függ.

MNG MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Gyűjtemények ▾ Kiállítások ▾ Látogatás ▾ Múzeumpedagógia ▾ Műtárgyak MúzeumShop En

**A szürrealista mozgalom Dalítól Magritte-ig –
Válság és újjászületés 1929-ben**

C épület, földszint - 2019. június 28. – október 20.

ONLINE JEGYVÁSÁRLÁS

Továbbá: Dalíval, Magritte-tal.

Ld. még: Monet-től Picassóig.

Sőt: 6-tal, 5%-kal.

Idegen szavak ragozása: kötőjellel vagy kötőjel nélkül? Az utolsó betűtől függ.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Gyűjtemények ▾ Kiállítások ▾ Látogatás ▾ Múzeumpedagógia ▾ Műtárgyak MúzeumShop En

DELACROIX-TÓL GAUGUINIG

DELACROIX, COROT, COURBET, MONET, PISSARRO, CÉZANNE, SISLEY, DEGAS, MANET, MORISOT ÉS GONZALÉS MUNKÁI A DAN ØRDRUPGAARD GYŰJTEMÉNYBEN.

NOVEMBER 19. / NOVEMBER 26.

Tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott 12

A szürrealista mozgalom Dalítól Magritte-ig - Válság és újjászületés 1929-ben

C épület, földszint - 2019. június 28. - október 20.

ONLINE JEGYVÁSÁRLÁS

AkH 12: 217. (...)

a) Ha az idegen írásmód szerint írt közszó vagy tulajdonnév végén hangérték nélküli (ún. néma) betű van, vagy ha az utolsó kiejtett hangot betűknek bonyolult, írásrendszerünkben szokatlan együttese jelöli, akkor a magyar toldalékokat mindig kötőjellel fűzzük a szó testéhez (...)

Továbbá: Dalíval, Magritte-tal.

Ld. még: Monet-től Picassóig.

Sőt: 6-tal, 5%-kal.

Erre a hétére

Olvasandó a mai alkalomra

- Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai* – 4. fejezet, pp. 101–112 (valamint az eddigiek pótlása: 9–99, 197–199).
- Siptár P. – Keszler B. – Tóth E., *Kis magyar helyesírás*: pp. 44–60 (ismétlés, különírás és egybeírás).

Mi a véleményük az olvasottakról? Mindkettőről 10-10 percet fogunk beszélgetni a következő óra elején.

Beadandó a mai alkalomra

- Választottak egy témát.
- Végiggondolták, hogy miről fognak írni.
- Kezdjék el megírni az elejét. Írjanak meg (címlap +) min. 1, max. 1,5 oldalt.
- Oldalbeállítások <https://or-zse.hu/szakedolgozati-tanacsok/> szerint.
- Ügyeljenek a helyesíráásra, a központosásra és a szövegkohézióra is.
- Küldjék el **pdf formátumban** emailben a birot@or-zse.hu címre.
- Határidő: vasárnap (november 13.) éjfél.

Ismerkedjenek!

A feladat tanulságai

- Már is egy hallgató, aki témamódosítást kér?
Szabad témát módosítani? Igen, azonban:
  - *Minél hamarabb, annál több ideje marad az új témára.*
  - *Tud-e olyan új témát választani, amiben felhasználható az eddig elvégzett munka, összegyűjtött anyag?*
- Már is egy hallgató, aki problémába ütközött az anyaggyűjtés során.

A beadandó tanulságai

- Az írás folyamata lehet:
  1. Lineáris: elkezdem az elején, befejezem a végén.
  2. Körkörös: elkezdem az első érdemi résznél, befejezem a végén, majd a legvégén visszatérek a bevezetés megírására.
  3. Cikcakkos: ahogy találok anyagot, úgy írom az egyes részeket.
  4. Lufifújás: elindulok a tartalomjegyzékből, és párhuzamosan „növesztem” az egyes fejezeteket.

A beadandó tanulságai

**+ a már megírt szöveg
folyamatos javítása**

- Az írás folyamata lehet:
  1. Lineáris: elkezdem az elején, befejezem a végén.
  2. Körkörös: elkezdem az első érdemi résznél, befejezem a végén, majd a legvégén visszatérek a bevezetés megírására.
  3. Cikcakkos: ahogy találok anyagot, úgy írom az egyes részeket.
  4. Lufifújás: elindulok a tartalomjegyzékből, és párhuzamosan „növesztem” az egyes fejezeteket.

A valóság ezeknek a kombinációja!

Rövidesen prezentáció

- Ki mikor?
- Ki vállalná már a jövő héten vagy az azt követő héten?

A mai óra tartalomjegyzéke

1. Kiselőadás és prezentáció
2. Plágium, bevezetés a hivatkozási rendszerekbe
3. Szóhasználat és forráskritika
4. Kötőjelek és mozgószabály *(ha belefér)*

A mai óra tartalomjegyzéke

- 1. Kiselőadás és prezentáció**
2. Plágium, bevezetés a hivatkozási rendszerekbe
3. Szóhasználat és forráskritika
4. Kötőjelek és mozgószabály *(ha belefér)*

Egy újabb tudományos műfaj:
az előadás

Kiselőadás

- A prezentáció szintén tudományos műfaj. Tudományterülettől függ:
Előre megírt és fejből megtanult előadás? Előre megírt és felolvasott előadás?
Spontán előadás? Vagy fél-spontán előadás prezentáció segítségével?
- A ppt/pptx-készítés fortélyai.
Alternatívák: *Prezi, LaTeX, Keynote, Google Office, Libre Office, Open Office* stb.
Alternatíva: **handout** (kiosztmány), ill. kivetített handout (*Word, html...*).
- Előadások: fontos előmunkálat egy mű (pl. szakdolgozat) elkészítéséhez.
- November 28. és utána (?): kutatási prezentációk.

Egy (konferencia)előadás funkciói

- Előmunkálat egy nagyobb mű *(pl. cikk, szakdolgozat, könyv)* elkészítéséhez:
  - A prezentáció elkészítésével, a gyakorlással, majd az előadással többször is meg kell fogalmaznom, át kell fogalmaznom a gondolataimat.
  - Kérdések, visszajelzések: új szempontok, új részletek, új ötletek merülhetnek fel, problémákkal szembesülök, ellenvetésekre kell választ megfogalmaznom.
  - Egy-egy előadás gyakran a kutatási programnak csak egy aspektusát dolgozza ki.
- Saját munkám reklámozása, hogy a tudományos diskurzus részévé váljak:

Tessék elolvasni

az erről a témáról megjelent / rövidesen megjelenő művemem is!

Előadás egy egyetemi kurzuson

- Előmunkálatok a saját dolgozat készítéséhez.
- Időmenedzsment: a szorgalmi időszakban is haladni kell a munkával.
- A másik hallgató munkáját megismerve szélesedik a hallgató látóköre (olyan témák, amelyek esetleg nem értek volna bele a kurzusba).
- A másik hallgató „jógyakorlatait” (*good/best practices*) megfigyelheti és átveheti.

A másik hallgató „rosszgyakorlatait” megfigyelheti és elkerülheti.

Egy (kis)előadás szerkezete

- Címoldal: *cím, alcím, előadó, társszerzők, affiliáció, alkalom, támogató szervezet...*
- Bevezetés: a téma meghatározása

• Tartalomjegyzék: miről fogok beszélni?

• 1. rész

• 2. rész

• ...

• Összefoglalás: miről beszéltem?

• Köszönetnyilvánítás

A tartalomjegyzéket tartalmazó dia megismétlése, de legalább szóban utalás a struktúrára: mostanáig erről volt szó, most erről lesz szó.

*Köszönöm
a figyelmet!*

Kérdések?

Prezentáció címlapja

cím

EARLY MODERN CHRISTIAN HEBREW

alcím

A HITHERTO OVERLOOKED VARIETY OF MEDIEVAL HEBREW

szerző

Tamás Biró

ELTE Eötvös Loránd University, Budapest (Hungary), and
Jewish Theological Seminary – University of Jewish Studies

alkalom

*11th EAJS Congress,
Kraków, 19 July 2018*

affiliáció(k)

társszerzők,
kutató-
csoport,
projekt

*Hebrew Carmina Gratulatoria of the
Hungarian Peregrines in the 17th century
(K-125486) PI: József Zsengellér*

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT
AND INNOVATION OFFICE
HUNGARY

PROJECT
FINANCED FROM
THE NRDI FUND
MOMENTUM OF INNOVATION

finan-
szírozó
forrás

Prezentáció címlapja és záró oldala

(lehet „keretes szerkezet”)

Modes of religiosity and
the history of Jewish rituals

Interpreting Rituals, Leiden, 29-31 October 2018

Tamás Biró

tamas.biro@btk.elte.hu, <http://birot.web.elte.hu/>
ELTE Eötvös Loránd University

birot@or-zse.hu, <http://www.or-zse.hu/>
Jewish Theological Seminary – U. of Jewish Studies

Thank you for your attention!

Tamás Biró

tamas.biro@btk.elte.hu, <http://birot.web.elte.hu/>
ELTE Eötvös Loránd University

birot@or-zse.hu, <http://www.or-zse.hu/>
Jewish Theological Seminary – U. of Jewish Studies
Budapest, Hungary

Prezentáció a tudományos életben

- Sokszor intézményi sablon vagy a támogató szervezet sablonja.
- Nem szokás beanimálni, nincs csilivili. Hanem szolid elegancia.
- Olvasható legyen, például a háttér ne zavarja az olvasást.
- Az ízlés tudományterületenként változik.

Figyelje meg tapasztalt kollégáit, hogy mi a jógyakorlat a saját területén!

- Ne legyen túlzásfolt. Ne az elmondandó szövegét írja le.
- Az illusztrációknak legyen funkciója.

Prezentáció a tudományos életben

- Sokszor intézményi sablon vagy a támogató szervezet sablonja.
- Nem szokás beanimálni, nincs csilivili. Hanem szolid elegancia.
- Olvasható legyen, például a háttér ne zavarja az olvasást.
- Az ízlés tudományterületenként változik.

Figyelje meg tapasztalt kollégáit, hogy mi a jógyakorlat a saját területén!

- Ne legyen túlzásúfolt. Ne az elmondandó szövegét írja le.
- Az illusztrációknak legyen funkciója.

Prezentáció a tudományos életben

- Két műfaj, két funkció: *(figyeljék majd meg, mely előadónál milyen arányban ez vagy az...)*

Mellékletek az előadás tartalmához

- Régebben *handout*, diavetítő, írásvetítő.
- Szóban nem átadható, de lényeges információ: forrásszövegek, szobrok és festmények, térképek, táblázatok és grafikonok, zene, stb.

Vizuális segítség az előadás követéséhez

- Régebben *handout*, vagy nem volt.
- Hallgatóság nem követ 100%-ig, ezért célokom, hogy követhetőbb legyen a gondolatmenetem, jobb hatásfokkal menjen át az üzenetem.

Prezentáció a tudományos életben

A prezentáció további funkciói:

- Olyan információk átadása, amelyek nem férnek bele az előadás szóban elhangzó szövegébe.
- Ilyen információ például egy publikáció adatai (például a saját publikációm bibliográfiai adatai, amelyet így reklámozhatok).
- Legyen valami, amit az előadásról a hallgatók hazavihetnek → *handout*. Az előadás elkérhető („ha küldök egy emailt, megtenné, hogy átküldi az előadását?”), vagy az előadó honlapjáról letölthető.

Beadandó feladat következő alkalomra (nov. 21.)

Üzenet: az előadásuk csak
11.28-án lesz, de időben el kell
kezdeni készülni rá. Nem elég az
utolsó pillanatban.

Max. 10 perces előadás!

- Választottak egy témát.
Végiggondolták, hogy miről fognak írni. Megvan a szerkezete.
Írtak már róla legalább egy oldalt.
- Ha nincs így, pótolják. Ha így van, bővítsék két oldalra *(azaz: dolgozzanak rajta)*.
- Készítsenek róla prezentációt, ppt(x) vagy más formátumban.
Legyen címlap és záró dia. Kövesse a tervezett dolgozat szerkezetét.
- Küldjék el **pdf-ként** emailben (birot@or-zse.hu) vasárnap (nov. 20.) éjfélig.

A mai óra tartalomjegyzéke

1. Kiselőadás és prezentáció
- 2. Plágium, bevezetés a hivatkozási rendszerekbe**
3. Szóhasználat és forráskritika
4. Kötőjelek és mozgószabály *(ha belefér)*

A plágium fogalma

A plágium fogalma

– bevezetés a hivatkozási rendszerekhez

- Plágium:
  - más szellemi termékének sajátként történő feltüntetése, vagy olyan helyzet teremtése, hogy az olvasó ezt akként értheti.
- A 21. században a „legnagyobb tudományos bűnnek” számít.¹

¹ Monica Macaulay, *Surviving Linguistics: A Guide for Graduate Students* (Cascadia Press: Somerville, MA, 2006), p. 36. Idézi Bíró (2020), n. 4.

Önmagam plagizálása is bűn!

Bíró Tamás, „Plágium a zsidó hagyományban és a felsőoktatásban”, *Szombat* 32.8 (2020), pp. 8–10.

Bíró Tamás, „Plágium a zsidó hagyományban és a felsőoktatásban”, *Szombat* online, 2020. szeptember 21. URL:

<https://szombat.org/hagyomany-tortenelem/plagium-a-zido-hagyomanyban-es-a-felsooktatasban> (letöltés: 2020. 11. 09.)

A plágium fogalma

– bevezetés a hivatkozási rendszerekhez

- Plágium:

más szellemi termékének sajátként történő feltüntetése,
vagy olyan helyzet teremtése, hogy az olvasó ezt akként értheti.

- Fajtái:

1. Nagyobb terjedelmű összefüggő szöveg jelöletlen, szó szerinti átvétele.
2. Egy-egy mondat vagy mondatdarab jelöletlen, szó szerinti átvétele.
3. Információ, adatok, gondolatok jelöletlen (nem szó szerinti) átvétele.
4. Mozaikplágium: egy-egy kifejezés jelöletlen átvétele.

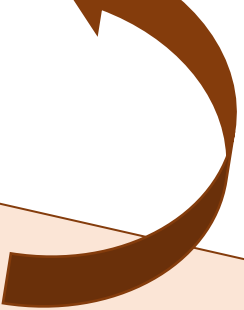
NB: Túl sok szó szerinti idézet idézőjelben töredezetté teszi a szöveget.

A plágium fogalma

– bevezetés a hivatkozási rendszerekhez

- Plágium:

más szellemi termékének sa
vagy olyan helyzet teremtése, hogy a

*Nem elegendő,
ha a felhasznált irodalom
megjelenik a dolgozat végén
a bibliográfiában!*

- Fajtái:

1. Nagyobb terjedelmű összefüggő szöveg jelöletlen, szó szerinti átvétele.
2. Egy-egy mondat vagy mondatdarab jelöletlen, szó szerinti átvétele.
3. Információ, adatok, gondolatok jelöletlen (nem szó szerinti) átvétele.
4. Mozaikplágium: egy-egy kifejezés jelöletlen átvétele.

NB: Túl sok szó szerinti idézet idézőjelben töredezetté teszi a szöveget.

A plágium fogalma

– bevezetés a hivatkozási rendszerekhez

- Plágium:

Biró Tamás, 'Forrásmegjelölés és bibliográfia' (kurzuskiegészítő anyag, OR-ZSE, 2019), p. 1, <http://birot.web.elte.hu/tudszov/forrasmegjeloles.pdf>.

más szellemi termékének sajátként történő feltüntetése, vagy olyan helyzet teremtése, hogy az olvasó ezt akként értheti.

- Miért baj? Miért kell lehivatkozni a forrásaimat?

1. Csalás. Szellemi termék „eltulajdonítása”, „lopása”. Egyetemi kontextusban: bírálók félrevezetése, akik így nem tudják megítélni a hallgató tudását.
2. Tisztelet a szerzőnek. „Fizetség” azért, mert felhasználom a munkáját.
3. Felelősség áthárítása.

Jövő héttől: hivatkozási rendszerek megismerése.

A mai óra tartalomjegyzéke

1. Kiselőadás és prezentáció
2. Plágium, bevezetés a hivatkozási rendszerekbe
- 3. Szóhasználat és forráskritika**
4. Kötőjelek és mozgószabály *(ha belefér)*

Szóhasználat, stílus és nézőpontok

(még egy kicsit a forráskritikáról)

Tudományos, zsidó és keresztény szóhasználat

A szóhasználat sokat elárul a szerzőről:

- Biblia, Ószövetség, Héber Biblia, Zsidó Biblia, Tanakh vagy Szentírás?
- Zsidó, izraelita vagy héber?
- Kr. e. / Kr. u. vagy i. e. / i. sz. ~~i. u.~~? (Angolul: *BC / AD* vagy *BCE / CE*?)
↑   ↑   ↑
- Mi vagy ők?

→ figyeljünk oda, hogy a forrásaink milyen szóhasználattal élnek.

→ figyeljünk oda, hogy mi milyen szóhasználattal élünk.

EGY FORRÁS NEM FORRÁS

A szóhasználattól a forráskritikáig

Szeretnénk tudni, hogy mennyire megbízható a forrás.

- Figyeljük meg a forrás **szóhasználatát**.
- Figyeljük meg, hogy a forrás milyen forrásokat – és hogyan – használ.
- Figyeljük meg, hogy a forrás felfogása egybevág-e más forrásokéval.
  - Vajon mennyire objektív az adott forrás?
  - Milyen irányba elfogult? Az elfogultságot figyelembe véve, képesek vagyunk-e a kritikai módon kezelt forrásból információkat kinyerni?

A többes szám első személy használata a tudományos prózában

*Ízlés kérdése.
Figyeljük meg a
tudományterületünkön
jótollúnak tartott
szerzőket.*

- Több szerző önmagukról (egyres tudományterületeken minden cikk többszerzős)
- Egy szerző – mintha több szerző nevében írna
  - Szerény, mert nem egyes szám első személyt használ, az egót háttérbe szorítja?
  - Királyi többes? Nem igazán.
- Az olvasó bevonása a többes szám első személlyel: „vizsgáljuk meg, hogy...”
- A többes számot kikerülő megoldások:
  - Egyes szám első személy.
  - Személytelen megfogalmazás. Más nyelvekben: sok passzív szerkezet – jó-e?

*Kultúrafüggő, hogy mennyire jeleníthető
meg az ego, ill. hogy zavaróan hat-e
a személytelen, passzív szerkezet.*

Tudományos szöveg: precíz fogalmazás

- Precíz szóhasználat, a szakszavak megfelelő jelentése
  - Például: *súly* $\leftrightarrow$ *tömeg*   *birtok* $\leftrightarrow$ *tulajdon*
- Források precíz megadása, homályos utalások elkerülésé:
  - „Azt írja a Biblia...” — hol?
  - „Azt írja a midrás...” — melyik midrás
mely fejezetében?
  - „Sokan gondolják azt, hogy...” — kicsodák?

Tartalomjegyzék

1. Kiselőadás és prezentáció.
2. Plágium, bevezetés a hivatkozási rendszerekbe.
3. Szóhasználat és forráskritika.
- 4. Kötőjelek és mozgószabály.**

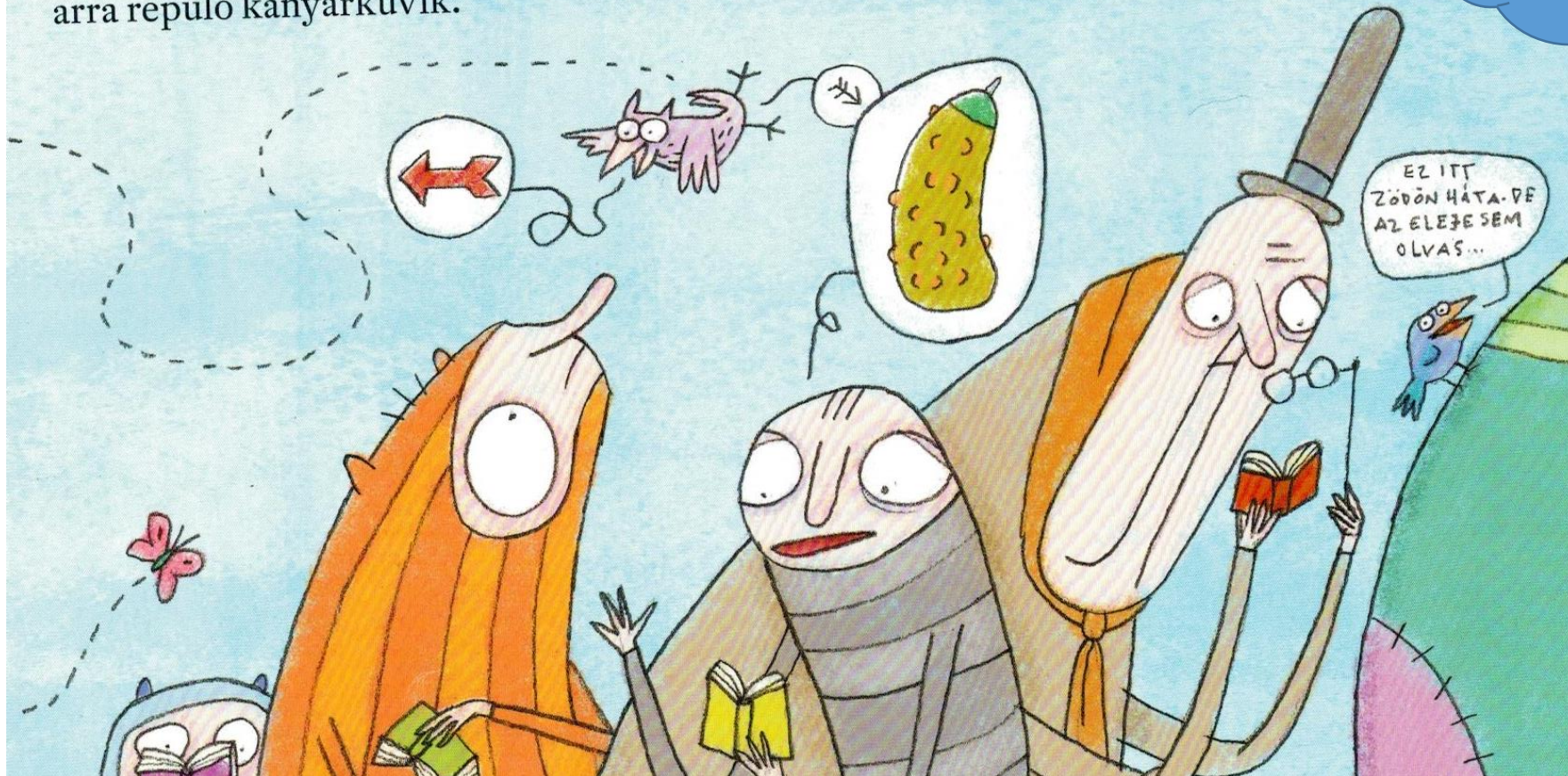
Kötőjelhasználat

Kötőjel-használat? Kötő-jelhasználat?

Ja igen, mert egy kuflinál mindig kell, hogy legyen zseb-állathatározó, arra az esetre, ha egy nagyranőtt lény meg akarná enni a reggelijét.

- A medvegyík kedvence a ragyás banánfüge... – olvasta Fityirc.
- Ragyásbanánfüge-bokrokat arrafelé találtok! – mutatott a távolba a csőrével egy arra repülő kanyarkuvik.

Hol miért
van
kötőjel?

Dániel András, Brumi óriás lesz, in *idem: Kuflik a hóban*, Pozsonyi Pagony Kft: Budapest, 2016.

Egybeírás vagy különírás?

- Jelzős szerkezetek (**melléknév + főnév**) **különírva**

(ragyás banánfüge –
vö. fajnevek írása)

- Például: *piros virág, reggeli ima, zsidó felvilágosodás*
- Kivéve, ha jelentésváltozás történik: *szárazföld* ($\neq$ 'nem nedves föld')
gyors írás (= 'sebes írás') $\leftrightarrow$ *gyorsírás* (= 'sztenográfia')

- Jelölt birtokos szerkezetek

különírva

- Egyéb jelölt szerkezetek

különírva

- Kivéve, ha jelentésváltozás történik:

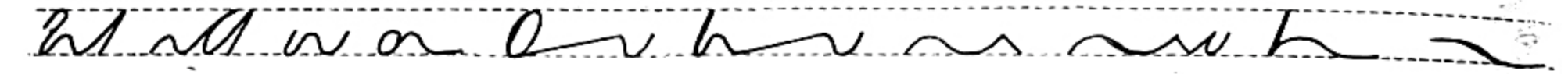
földön futó (bogár) $\leftrightarrow$ *földönfutó* (= 'hontalan ember')

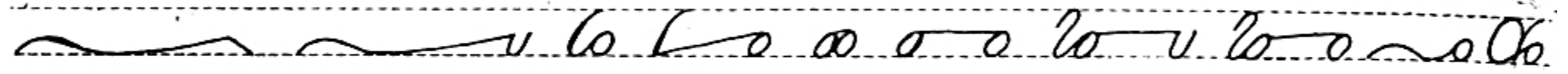
- Jelöletlen szókapcsolatok

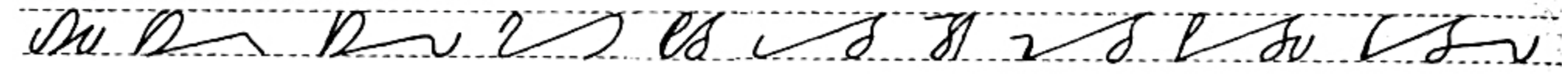
egybeírva

(*medvegyík, kanyarkuvik*)

menet nevet len zene szán banán nyer nyaral tanya anya

nyár nyél vas fás sas sás mesél mesés nyes feszes

lehel fehér tehén méh dac léc ecet akác Pécel fácán

Gyorsírás (sztenográfia, ami nem feltétlenül 'sebes írás')

A kép forrása: <http://files.gyorsiras.webnode.hu/200000027-5d8a560762/5.%20lecke%202.JPG>

Többszörösen összetett szavak (AkH12 139. §)

„A hosszú összetett szavakat bizonyos esetekben célszerű kötőjellel tagolni, hogy könnyebben olvashatók legyenek.”

- „A két egyszerű közszóból alakult alárendelő összetételeket (akárhány szótagból állnak is) egybeírjuk, például: **asztallap, felezőegyenes, matematikatanítás, nitrogénasszimiláció, paradicsomsaláta, televíziókészülék, teljesítménynövekedés**. De: **sakk-kör** stb.”
- „A kettőnél több szóból alakult (úgynevezett többszörös) összetételeket hat szótagig kötőjel nélkül egybeírjuk, például: **cseppkőbarlang, élelmiszeripar, gépkocsivezető, ivóvízellátás, mértékegységrendszer, nyersolajmotor, rendőrijárőr, tapétaszaküzlet, tűzoltólaktanya**.”

Többszörösen összetett szavak (AkH12 139. §)

- „A hat szótagonál hosszabb többszörös összetételeket kötőjellel tagolhatjuk a két fő összetételi tag határán, például: **csapatzászló-avatás, dokumentumfilm-bemutató, foszformútrágya-gyártás, könyvritkaság-gyűjtemény, munkaerő-nyilvántartás, tornász-csapatbajnokság**. Kivétel: **akasztófárávaló, fizetővendéglátás, pénzügyminisztérium, valószínűségszámítás** stb. (Vö. 134. [kialakult szokás])

A szótagszámlálás szempontjai a következők:

- Szótagszámon az összetett szó jel és rag nélküli alakjának szótagszámát értjük: **anyagcserezavar(a), jogsegélyszolgálat(hoz)** stb.
- A képző – az *-i* kivételével – beleszámít a szótagszámba: **divatlapszerkesztő, divatlap-szerkesztőség; adó-visszatérítés, adó-visszatérítési** (kötelezettség); azonban: **híradástechnikai, munkaerőpiaci, szakközépiskolai;** stb.
- Gyakorlati megfontolásból az igekötők közül csak a két vagy több szótagúakat tekintjük külön összetételi tagnak, például: **adat-visszakeresés, előadó-művészet,** azonban: **befogadóképeség, szövegkiegészítés.**”

Többszörösen összetett szavak (AkH12 139. §)

- Az egyébként szabályos, de túl hosszú összetett szavak elkerülhetők:

gépkocsivezető-tanfolyam

= *gépkocsivezetői tanfolyam*

anyagcserevizsgálat-kérés

= *anyagcsere-vizsgálat kérése*

békeszerződéstervezet-kidolgozás

= *a békeszerződés tervezetének kidolgozása*

iskolaigazgatóhelyettes-kinevezés

= *iskolaigazgató-helyettesi kinevezés*

tervezőiroda-vezető

= *tervezőirodát vezető*

Bizonyos kivételektől eltekintve, a toldalékkal jelölt szókapcsolatokat különírjuk. A jelöletlen szókapcsolatokat írjuk egybe.

- További speciális esetek: lásd még AkH12 140. és 141. §§-t is.

Feladat:
egyszerűsítsük a következő szóösszetételeket

<i>havdalagyertya-készítő kisiparos</i>	
<i>bibliai héber-oktatás</i>	
<i>judaisztika tanár-képzés</i>	
<i>jomkippur-búcsúztató szertartás</i>	
<i>szakdolgozat cím-bejelentő lap</i>	
<i>kora újkor-vizsga</i>	
<i>Moses Mendelssohn-élelmű</i>	

Feladat: egyszerűsítsük a következő szóösszetételeket

<i>havdalagyertya-készítő kisiparos</i>	<i>havdalagyertyát készítő kisiparos</i>
<i>bibliaihéber-oktatás</i>	<i>bibliai héber oktatása</i>
<i>judaisztikatanár-képzés</i>	<i>judaisztikatanárok képzése</i>
<i>jomkippur-búcsúztató szertartás</i>	<i>jom kippurt búcsúztató szertartás</i>
<i>szakdolgozatcím-bejelentő lap</i>	<i>szakdolgozati címet bejelentő lap</i> <i>szakdolgozat címét bejelentő lap</i>
<i>koraújkor-vizsga</i>	<i>kora újkorról szóló vizsga</i>
<i>Moses Mendelssohn-élelmű</i>	<i>Moses Mendelssohn életműve</i>

A három ún. *mozgószabály*

1. Többszörösen összetett szavakhoz újabb elem járul:

kerekasztal-konferencia

→ *kerekasztalkonferencia-szervezés*

békeszerződés-tervezet

→ *békeszerződéstervezet-kidolgozás*

anyagcsere-vizsgálat + -féleség

→ *anyagcserevizsgálat-féleség*

Újpest–Sopron + labdarúgó-mérkőzés

→ *Újpest–Sopron-labdarúgómérkőzés*

Azonban:

A-vitamin

→ *A-vitamin-hiány*

spicc-cipő

→ *spicc-cipő-szaküzlet*

Lásd például, és lásd a további kivételes eseteket is:

http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Jegyzetek_a_nyelvrol/24_mozgszablyok.html

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Mozg%C3%B3szab%C3%A1ly>

A három ún. *mozgószabály*

2. Különírt szókapcsolathoz újabb elem járul:

régi pénz → *régipénz-gyűjtemény* ($\neq$ *régi pénzgyűjtemény*)

házi feladat → *matek-házifeladat, házifeladat-írás*

verseny vitorlás hajó → *verseny-vitorláshajó*

Azonban: *T dugó csere* → *T dugó csere*

festett tapéta bolt → *festett-tapéta-bolt*

Lásd például, és lásd a további kivételes eseteket is :

http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Jegyzetek_a_nyelvrol/24_mozgszablyok.html

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Mozg%C3%B3szab%C3%A1ly>

A három ún. *mozgószabály*

3. Közös taggal rendelkező (mellérendelő) összetételek összevonása:

szövőipar és fonóipar

→ *szövő-fonó ipar*

kajakverseny és kenuverseny

→ *kajak-kenu verseny*

valutavétel és valutaeladás

→ *valuta vétel-eladás*

Azonban:

gyorsírás és gépirás → *gyors- és gépirás* (NB: szóköz a kötőjel után!)

egyszáz és kétszáz → *egy-kétszáz*

Lásd például, és lásd a további kivételes eseteket is :

http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Jegyzetek_a_nyelvrol/24_mozgyszablyok.html

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Mozg%C3%B3szab%C3%A1ly>

Feladat

<i>sófár + fúvás</i>	
<i>bár micvo + ünnepség</i>	
<i>emancipációs + törvény</i>	
<i>egyenjogúsítás + kora</i>	
<i>szombati + gyertya + tartó</i>	
<i>havdala + gyertya + tartó</i>	
<i>Dávid + ház</i>	
<i>Bar Kochba + felkelés</i>	

<https://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/kulegy#>

Feladat

<i>sófár + fúvás</i>	<i>sófárfúvás</i>
<i>bár micvo + ünnepség</i> <i>bármicvo + ünnepség</i>	<i>bármicvo-ünnepség</i> <i>bármicvoünnepség</i>
<i>emancipációs + törvény</i>	<i>emancipációs törvény</i>
<i>egyenjogúsítás + kora</i>	<i>egyenjogúsítás kora</i>
<i>szombati + gyertya + tartó</i>	<i>szombati gyertyatartó (szombatigyertya-tartó)</i>
<i>havdala + gyertya + tartó</i>	<i>havdalagyertya-tartó / havdala-gyertyatartó</i>
<i>Dávid + ház</i>	<i>Dávid-ház</i>
<i>Bar Kochba + felkelés</i>	<i>Bar Kochba-felkelés</i>

<https://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/kulegy#>

Tartalomjegyzék

1. Kiselőadás és prezentáció.
2. Plágium, bevezetés a hivatkozási rendszerekbe.
3. Szóhasználat és forráskritika.
4. Kötőjelek és mozgószabály.

A következő alkalomra (nov. 21.)

Olvasandó a következő alkalomra: ismétlés

- Gyurgyák János, *A tudományos írás alapjai* – 4. fejezet, pp. 101–112 (valamint az eddigiek pótlása: 9–99, 197–199).
- Siptár P. – Keszler B. – Tóth E., *Kis magyar helyesírás*: pp. 44–60 (ismétlés, különírás és egybeírás).

Mi a véleményük az olvasottakról? Mindkettőről 10-10 percet fogunk beszélgetni a következő óra elején.

Emlékeztető: beadandó volt a mai alkalomra

Ismerkedjenek!

- Választottak egy témát.
- Végiggondolták, hogy miről fognak írni.
- Kezdjék el megírni az elejét. Írjanak meg (címlap +) min. 1, max. 1,5 oldalt.
- Oldalbeállítások <https://or-zse.hu/szakedolgozati-tanacsok/> szerint.
- Ügyeljenek a helyesírásra, a központosásra és a szövegkohézióra is.
- Küldjék el **pdf formátumban** emailben a birot@or-zse.hu címre.
- Határidő: vasárnap (november 13.) éjfél.

Beadandó feladat következő alkalomra (nov. 21.)

Üzenet: az előadásuk csak
11.28-án lesz, de időben el kell
kezdeni készülni rá. Nem elég az
utolsó pillanatban.

Max. 10 perces előadás!

- Választottak egy témát.
Végiggondolták, hogy miről fognak írni. Megvan a szerkezete.
Írtak már róla legalább egy oldalt.
- Ha nincs így, pótolják. Ha így van, bővítsék két oldalra *(azaz: dolgozzanak rajta)*.
- Készítsenek róla prezentációt, ppt(x) vagy más formátumban.
Legyen címlap és záró dia. Kövesse a tervezett dolgozat szerkezetét.
- Küldjék el **pdf-ként** emailben (birot@or-zse.hu) vasárnap (nov. 20.) éjfélig.

? KÉRDÉSEK ?

*Köszönöm a figyelmet,
vizontlátásra jövő héten!*

